

ת"פ 36053/04/16 - מדינת ישראל נגד אמיר יצחק

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו
ת"פ 36053-04-16 מדינת ישראל נ' יצחק

לפני
המאשימה
כבוד השופט ציון קאפח
מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד מלמד

נגד
הנאשם
אמיר יצחק
ע"י ב"כ עו"ד פלישמן

גזר דין

הנאשם הורשע, במסגרת הסדר טיעון, בעובדות כתב אישום מתוקן שעניינן עבירות של **חבלה חמורה בנסיבות מחמירות**, עבירה לפי סעיף 333 + 335(א)(1) לחוק העונשין התשל"ז-1977 (להלן: "**החוק**") **והחזקת סכין**, עבירה לפי סעיף 186 לחוק.

כתב האישום המתוקן

ביום 9.4.16 סמוך לשעה 05:30 בבוקר, שהה הנאשם בגפו בחצר בניין בתל אביב. סמוך לכך, הגיעו למקום שלושה אנשים אשר זהותם אינה ידועה למאשימה, תקפו את הנאשם ושדדו אותו בצוותא חדא בכך שהפילו אותו אל הקרקע ונאבקו בו. השלושה גנבו מהנאשם חפצים וביניהם ארנק ובו 1,000 ₪, הכו אותו באמצעות תיקו בראשו ונמלטו מהמקום.

מיד לאחר מכן קם הנאשם מהקרקע, הוציא מתיקו סכין בעלת להב באורך של 10 ס"מ, ורדף אחרי השודדים. בעת המרדף חלף הנאשם על פני Marikus Kiflay (להלן: "**הקורבן**") וחברו אשר צעדו אותה עת ברחוב, וסבר בטעות כי מדובר באחד המעורבים בתקיפתו. משלא עלה בידי הנאשם לתפוס מי מהשודדים, שב על עקביו ודקר את הקורבן באמצעות הסכין, דקירה אחת, בצד ימין של בטנו.

כתוצאה ממעשה הנאשם, נגרמו לקורבן פצעי דקירה בכבד ובלבלב ודימום בחלל הבטן. הקורבן הובהל לבית החולים איכילוב, שם אושפז ונותח.

הסדר הטיעון

על פי הסדר הטיעון, הוגש כתב אישום מתוקן, והנאשם הודה בעובדותיו והורשע על פיו. באשר לענישה, הצדדים הסכימו על טווח ענישה שבין שנת מאסר לשלוש שנות מאסר, מאסר על תנאי וטיעון חופשי ביחס לפיצוי המתלונן. כן הסכימו הצדדים כי עובר לטיעונים לעונש יופנה הנאשם לשירות המבחן לשם קבלת תסקיר אודותיו.

הראיות לעונש

מטעם התביעה הוגש גיליון רישום פלילי של הנאשם, לוח תצלומים של הסכין, ולוח תצלומים של המתלונן בבית החולים.

מטעם ההגנה הוגשו מספר מסמכים רפואיים בנוגע למצבו הרפואי של הנאשם ושל אמו. בנוסף, נשמעה עדות אביו של הנאשם, אשר התייחס למצבו הרפואי הקשה של הנאשם לאחר פגיעת הראש שחוה במסגרת תאונת דרכים, ולהחמרה במצבו הנפשי נוכח המקרה נשוא הפרשה שלפנינו. כן ציין כי אמו של הנאשם משותקת בכיסא גלגלים, וכי הנאשם מסייע רבות בטיפול בה, באשר ההורים גרושים.

כן הוגש בהסכמה דיסק המתעד את האירוע בו נשדד הנאשם.

התסקיר

כאמור, במסגרת הסדר הטיעון נתבקש שירות המבחן להגיש תסקיר אודות הנאשם. בתסקיר מיום 3.7.17 סקר שירות המבחן את נסיבותיו האישיות של הנאשם, ובכלל זה פרטים אודות נסיבות חיים ומשפחה קשות, שצנעת הפרט יפה להן. בקליפת האגוז ייאמר כי הנאשם מוכר למערכת בריאות הנפש.

כעולה מהתסקיר, בשנת 2009 עבר הנאשם תאונת דרכים ונפגע פגיעת ראש קשה. הוא שהה בתרדמת כארבעה חודשים ובהמשך טופל בבית חולים שיקומי. מעבר לנזקים הפיזיים מהם סובל הנאשם, הוא תיאר גם כי לתאונה היו השלכות על מצבו הקוגניטיבי והנפשי, ומסר כי באותה תקופה מצבו התדרדר, הוא החל לצרוך סמים ואלכוהול, פנה להימורים, צמצם הקשר עם בני משפחתו, ואף חווה משבר בנישואיו שהוביל לגירושין. בנוסף, באותה שנה אובחן כסובל מ-PTSD, והחל באשפוז יום בבית החולים "באר יעקב".

לדברי הנאשם, בהדרגה חל שיפור משמעותי במצבו, אך בעקבות האירוע נשוא העבירה חלה נסיגה במצבו הנפשי והוא הפסיק לתפקד בכל המובנים. על רקע זה הוא אושפז בדצמבר 2016 למשך חודשיים במרכז לבריאות הנפש "באר יעקב" במסגרת של אשפוז יום, תוך שהוא מאובחן כסובל מחרדה ומתסמינים פוסט טראומטיים בולטים.

בעקבות האירוע נשוא העבירה חלה נסיגה במצבו הנפשי והוא הפסיק לתפקד בכל המובנים. הוא טופל במשך חודשיים במסגרת אשפוז יום במרכז לבריאות נפש. לאחרונה חלה החמרה במצבו הנפשי, הוא חזר לצרוך גראס ואלכוהול והופנה למרכז לבריאות הנפש.

משיחה עדכנית עם הפסיכיאטר המטפל עולה כי הנאשם סובל מפגיעה מוחית קשה בעקבות תאונת הדרכים שעבר והוא מצוי כיום בתקופה דיכאונית, גם בשל נסיבות משפחתיות. המסגרת הנוכחית, מרכז אשפוז יום מהווה עבורו גורם מחזק ומכיל. בדיקות שתן שנערכו לנאשם במרכז ובשירות המבחן מעלות כי הן נקיות משרידי סמים. הפסיכיאטר שלל

התרשמות מדפוסי אלימות או מסוכנות.

בהתייחסותו לעבירות סיפר הנאשם כי סיים יום עבודה כטבח והמתין לחבר. לדבריו, הוא מחזיק בתיקו סט של סכינים אשר שמשו אותו בעבודתו. הוא תיאר כי הותקף על ידי קבוצה של גברים אשר שדדו אותו, הכו אותו וגנבו את רכשו. לדבריו, חווה איום ממשי על חייו. הטראומה החוזרת, לאחר התאונה הקשה, הציפה אותו והובילה להתדרדרות קשה במצבו הנפשי.

קצינת המבחן התרשמה מקושי של הנאשם להתייחס להתנהגותו האלימה ובחירותיו באירוע העבירה. הנאשם הודה בפניה בביצוע העבירה, הביע חרטה ואמר כי עליו להיענש ולשאת בתוצאות מעשיו. הוא הדגיש כי לאורך השנים לא התנהל באופן אלים ולא פנה לפתרון קונפליקטים בדרך אלימה. עם זאת ניכר היה כי חווה עצמו כקורבן וכי לא היה מודע לכך שהאירוע יסלים.

גורמי הסיכון: האירוע והרקע לו הציף חרדה קיומית, מצב שהוביל בהמשך לתגובתו האלימה ולאמפולסיביות הלא מווסתת כלפי הנפגע. בולטת כיום נסיגה למצב רגשי ירוד ולקשיי תפקוד משמעותיים. קיים קושי בוויסות דחפים הנובע להערכת שירות המבחן מסימפטומים של פוסט טראומה בעקבות התאונה והדפוסים ההתמכרותיים לאורך השנים.

גורמי הסיכון: החרטה, הרצון שמגלה לשינוי התנהגות ולניהול אורח חיים נורמטיבי, הקשר הטוב עם שירות המבחן והיותו מטופל במסגרת המהווה גורם מחזיק ומייצב.

קצינת המבחן סבורה כי יש לאמץ ההסדר ברף התחתון נוכח קביעת הפסיכיאטר כי מאסר בפועל עלול להוביל להתדרדרות במצב הנאשם. עם זאת, אין היא באה בהמלצה טיפולית חרף הנזקקות הגבוהה, לפי שהסדר הטיעון מונה רכיב של מאסר בפועל.

טענות הצדדים לעונש

בטיעוניה לעונש עתרה התובעת לאימוץ הסדר הטיעון, ולהטלת עונש ברף העליון של טווח הענישה לו עתרו הצדדים, בצירוף פיצוי משמעותי למתלונן. כשיקולים לקולא, התייחסה התובעת לנסיבות החריגות של התיק, במסגרתן הותקף ונשדד הנאשם בחלקו הראשון של האירוע, וכן להסדר הטיעון שנערך עם הנאשם, במסגרתו הוסף לכתב האישום המתוקן הנתון כי הנאשם סבר בטעות שהמתלונן נמנה על התוקפים אותו. כן ציינה את נסיבות חייו הלא פשוטות של הנאשם, ובהן פגיעת הראש ממנה הוא סובל ובעיותיו הנפשיות. מנגד, התייחסה התובעת לערכים המוגנים שנפגעו ממעשיו של הנאשם, ובהם שמירה על שלמות הגוף והחיים, וציינה לחומרה את העובדה כי הנאשם נטל את החוק לידי, ועשה שימוש בסכין שהחזיק בכליו שלא כדין על מנת לדקור את המתלונן, שלא היה קשור לאירוע, ובכך גרם לו פגיעה אנושה. כן התייחסה התובעת לעברו הפלילי של הנאשם, אף שאינו כולל עבירות אלימות, ציינה כי הודה בשלב מאוחר, לאחר שנשמעו כל עדי התביעה, ובהם המתלונן, והתייחסה לפסיקה רלוונטית.

בטיעוניה לעונש ייחד הסניגור את דבריו לרקע למעשה - אירוע השוד, במסגרתו תקפו 3 אנשים את המתלונן וגנבו את חפציו, וכן ציין את סמיכות הזמנים בין האלימות שספג הנאשם לבין דקירת המתלונן. אלה, לשיטת הסניגור מציבים את הנאשם "קרוב" לסייג של הגנה עצמית בשילוב של טעות במצב דברים. בא כוח הנאשם הוסיף וטען כי הנאשם היה

בהלם עת קם מהרצפה והלך לחפש אחר תוקפיו במטרה להשיב לו את רכשו. בנוסף, התייחס לעברו הרפואי של הנאשם, לכך שהוא סובל מפוסט טראומה לאחר תאונת דרכים קשה שעבר במסגרתה נפגע בראשו, ולהיעדר עבר פלילי בעבירות אלימות. כן הפנה לטיפול הפסיכיאטרי בו מצוי הנאשם לאחרונה בעקבות הנסיגה שחלה במצבו הנפשי עקב השוד. אשר לפסיקה שהוגשה על ידי התובעת, טען ב"כ הנאשם כי אינה רלוונטית בהינתן נסיבות שונות לחלוטין, והפנה לפסיקה רלוונטית לשיטתו. את טיעונו חתם הסניגור בהפניה לתסקיר, וביקש מבית המשפט לאמץ את ההמלצה של שירות המבחן, ולהסתפק בענישה של שנת מאסר אחת.

הנאשם בדבריו לעונש הכה על חטא וציין כי שירת ביחידה מובחרת ולאחר מכן כקצין בשב"ס. את דבריו חתם בהפניה למצבו הרפואי ובהבעת רצון לשיקום.

דין והכרעה

בבואי לקבוע את מתחם העונש ההולם בגין המעשה שביצע הנאשם, יש להתחשב תחילה בערכים החברתיים העומדים ביסוד העבירה.

העבירות בהן הורשע הנאשם חמורות בטיבן, בנסיבותיהן, ובתוצאותיהן. הערכים המוגנים מתייחסים לשמירת החיים ושלמות הגוף וההגנה על שלום הציבור ובטחונו. אין צורך להכביר מילים על הסיכון הרב הנשקף לציבור משימוש בנשק קר במהלך סכסוכים ועימותים.

מדיניות הענישה וקביעת מתחם הענישה

בית המשפט העליון עמד פעמים רבות על החשיבות שבהטלת עונשים מרתיעים בגין עבירות אלימות המבוצעות תוך שימוש בנשק קר, ועל תפקידו של בית המשפט במאבק לשירות תופעות פסולות אלו. וכך נאמר בע"פ 7475/14 **מהדי נ' מדינת ישראל (25.12.14)**:

"כנקודת מוצא לדין יש לשוב ולהדגיש כי העבירה שבה הורשע המערער - חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 333 לחוק העונשין ביחד עם סעיף 335(א)(1) לחוק - הינה עבירת אלימות חמורה שהעונש המירבי הקבוע בצידה הינו 14 שנות מאסר בפועל. בפסיקת בית משפט זה ניכרת בשנים האחרונות מגמה ברורה של החמרה בענישה בעבירות אלימות באופן כללי ובעבירת החבלה החמורה בנסיבות מחמירות באופן ספציפי. בית משפט זה ציין לא אחת כי יש להילחם בנגע האלימות שפשט בארצנו וכי תרומתו של בית המשפט למלחמה זו הינה בהטלת עונשים מרתיעים ומשמעותיים שישקפו מסר מרתיע לעבריינים ולחברה כולה. לפיכך נקבע כי ככלל ענישה זו צריכה לכלול רכיב משמעותי של מאסר בפועל מאחורי סורג ובריא [ראו למשל: ע"פ 5153/13 פלוני נ' מדינת ישראל (13.1.2014) (להלן: עניין פלוני); ע"פ 6971/13 עמרן נ' מדינת ישראל (23.9.2014) (להלן: עניין עמרן); ע"פ 4061/12 בדארנה נ' מדינת ישראל (4.9.2012)]. מעיון בפסיקת בית משפט זה בשנים האחרונות עולה כי קשת הענישה בעבירות אלימות, הנעשות תוך שימוש בנשק קר, היא רחבה ומגוונת, אך היא כוללת ברוב המקרים עונשי מאסר בפועל שנעים בין 18 ל-24 חודשי מאסר בפועל, ככל שהנאשם הודה במסגרת הסדר טיעון [להרחבה ראו סקירת הפסיקה בפסקאות 11-12 בעניין פלוני],

ואף עונשי מאסר בפועל המגיעים לארבע שנות מאסר בפועל במקרים חמורים במיוחד. עם זאת, כבכל תחום במשפט הפלילי ניתן למצוא גם מקרים שבהם הענישה חורגת מהאמור לעיל - בין אם לחומרה ובין אם לקולא - בשים לב לנסיבות הספציפיות של כל מקרה ומקרה. דוגמא מובהקת של ענישה מחמירה יותר, בשים לב לנסיבותיו החמורות של אותו מקרה, ניתן למצוא בעניין עמרן, שבו הושתו על שלושת הנאשמים עונשים שנעו בין 34 ל-43 חודשי מאסר בפועל. מנגד, ניתן למצוא גם מקרים שבהם הושתו עונשים קלים יותר בעבירות אלימות שבוצעו בנסיבות דומות למקרה דנן, לרבות עונשי מאסר בני שישה חודשים לריצוי בדרך של עבודות שירות [ראו למשל: ע"פ 5794/13 מדינת ישראל נ' שיכה (2.4.2014); ע"פ 5641/09 מדינת ישראל נ' ברזינסקי (22.3.2010); ע"פ 10676/07 אביטאן נ' מדינת ישראל (18.9.2008)].

הנה כי כן, שיקולים של גמול והוקעת המעשים, שמירה על ערך החיים ושלמות הגוף, הגנה על בטחון הציבור מפני הסיכון הנשקף מהנאשם, וכן הרתעה ממשית - אישית וכלכלית, מחייבים ככלל רכיב משמעותי של מאסר בפועל. יחד זאת, לעולם הענישה הינה תלויה נסיבות, ובהתאם - קיים **מנעד ענישה רחב ביותר**. הדברים יפים ביתר שאת למקרה אשר בפנינו נוכח חריגותו.

נסיבות הקשורות בביצוע העבירה

בא כוח הנאשם תולה, ולא בכדי, את האירוע ברקע אשר קדם לו, במסגרתו הותקף הנאשם בצורה קשה על ידי 3 אלמונים בעלי חזות חיצונית דומה לקורבן העבירה. מצפייה בדיסק המתעד את תקיפת הנאשם ניתן ללמוד על האלימות שהופנתה כלפיו מצדם של שלושת התוקפים, ועל פרק הזמן הקצר מאוד שחלף בין הרגע שבו התרומם הנאשם מן הארץ לאחר האלימות שספג, ועד לדקירת המתלונן אשר עמד בקרבת מקום. מהסרטון ברור כי הדקירה אירעה תוך מספר שניות מאירוע השוד, ובשעה שהנאשם טועה לחשוב כי מדובר באחד התוקפים אותו.

חרף זאת, וחרף היות הנאשם תחת השפעת האירוע האלים שחווה, אסור היה לו ליטול את החוק לידי ולנהוג בצורה כה אלימה, בדרך של דקירת המתלונן בבטנו. וכך נאמר מפי בית המשפט העליון בע"פ 1645/08 פלוני נ' מדינת ישראל (03.09.09):

"מעשה העבירה שאינו אלא אקט של לקיחת החוק לידיים, פתרון סכסוכים בדרכי אלימות ועשיית דין עצמי, מבטא לא רק זלזול בערך חיי אדם, אלא בכל אותם יסודות שקיומה של חברה מתוקנת תלוי בהם. מחובתו של בית המשפט לשרש התנהגות מעין זו לאור השלכותיה הרות האסון."

תוצאות הדקירה היו קשות וחמורות - למתלונן נגרמו פצעי דקירה בכבד ובלבלב, ודימום בחלל הבטן. הוא הובהל לבית חולים, שם אושפז ונותח בבטנו.

אכן, האירוע חריג בנסיבותיו, אך יש להציב על הכף השנייה של המאזניים את המתלונן, אשר נקלע בדרכו של הנאשם במקום הלא נכון ובזמן הלא נכון. המתלונן נחבל קשות על לא עוול בכפו, זאת רק משום שהנאשם נטל את החוק לידי.

כן ראוי לציין כי הנאשם החזיק בכליו סכין, והגם שנטען כי בדרך כלל הנאשם מחזיק בכליו סכינים עקב עיסוקו כטבח,

אין מחלוקת כי הסכין בה נעשה שימוש לפציעת המתלונן אינה סכין מטבח.

מתחם העונש ההולם

לאחר בחינת מכלול השיקולים שנסקרו לעיל, הערך המוגן שנפגע מביצוע העבירה, מידת הפגיעה בו, מדיניות הענישה הנהגת והנסיבות הכרוכות בביצוע העבירה, אני סבור כי מתחם העונש ההולם בנסיבות העניין נע בין 14 חודשי מאסר בפועל ל-4 שנות מאסר.

נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה

לנאשם הרשעות קודמות בתחום הסמים והרכוש. ההרשעה האחרונה של הנאשם הינה מיום 24.06.14 בעבירה של החזקת סם לצריכה עצמית, בגינה נידון למאסר על תנאי והתחייבות. קודם לכן נדון בשנת 2007 למאסר בפועל בן 6 חודשים לריצוי בדרך של עבודות שירות בגין עבירת גניבה. כמו כן, לנאשם 2 הרשעות נוספות מהשנים 2004 ו-2001, בגין עבירות נגד הרכוש.

מכאן ניתן ללמוד כי זו פעם ראשונה לנאשם, שהינו בן 48, בה הוא מעורב באירוע אלימות.

לנאשם נסיבות אישיות-רפואיות יוצאות דופן, כמפורט בתסקיר ובחוות הדעת הפסיכיאטרית. עיקרם של דברים: הנאשם נפגע פגיעת ראש קשה בתאונת דרכים בשנת 2009 והוא סובל מפגיעה מוחית " **הוא השתקם בצורה טובה בין השנים 2010-2016, ניהל חיים רגילים ועבד כטבח בבתי עסק שונים. מאז אירוע התקיפה הנדון בתיק הנוכחי פיתח הפרעת חרדה מסוג PTSD בעטיה הפסיק לתפקד בכל המובנים**" (ראה חוות הדעת הפסיכיאטרית מיום 24.01.17). כמו כן, כעולה מהתסקיר, נוכח האירוע נשוא כתב האישום וההחמרה במצבו הנפשי, מזה מספר חודשים מטופל הנאשם במסגרת המרכז לבריאות הנפש בבאר יעקב.

הנאשם לקח אחריות על מעשיו והביע בבית המשפט חרטה, וכן רצון לשינוי התנהגותו ואורח חייו. כן יש לציין את הקשר הטוב של הנאשם עם שירות המבחן ואת היותו מטופל במסגרת המהווה גורם מחזיק ומייצב.

אין להתעלם מבקשת קצינת המבחן לאמץ את ההסדר ברף התחתון, ומהתרשמות הפסיכיאטר המלווה את הנאשם כי מאסר בפועל עלול להוביל להתדרדרות במצבו הנפשי, אשר התייצב לאחרונה

כן לקחתי בחשבון את נסיבותיו האישיות והמשפחתיות המיוחדות של הנאשם, כפי שהובאו בתסקיר שירות המבחן ומפיו אביו של הנאשם. כאמור לעיל, אביו של הנאשם תיאר בדבריו את קשייו של בנו נוכח התאונה הקשה שעבר, ואת ההתדרדרות במצבו נוכח האירוע נשוא כתב האישום. כן התייחס למצבה הבריאותי של אם הנאשם, המשותקת על כיסא גלגלים, ולכך שהנאשם ממלא תפקיד חשוב בטיפול בה.

עוד אני מביא בחשבון במכלול הנתונים כי לבד מתקופת המעצר, אשר תנוכה מתקופת המאסר, שווה הנאשם במעצר

בית בתנאים כאלה ואחרים, מאז 09.05.16, תקופה של 14 חודשים לערך.

קביעת העונש בתוך המתחם

נסיבות המקרה קשות ומצערות. הנאשם, אשר זה עתה סיים יום עבודה, ואשר לו נסיבות חיים קשות, נפל קורבן לשוד אלים במהלכו הותקף וכספו נשדד. יחד עם זאת, אסור היה לנאשם ליטול את החוק לידי, ולדקור את המתלונן, **גם אם סבר בטעות כי מדובר באחד השודדים.**

במסגרת מכלול השיקולים, יש לקבוע את עונשו של הנאשם מעט גבוה מהמחצית העליונה של טווח הענישה המוסכם.

אשר לפיצוי: מכוח סעיף 77(א) לחוק ניתן לחייב מורשע בדין בתשלום פיצוי בגין נזק וסבל שנשא בהם קורבנו. על פי הפסיקה, אין צורך להוכיח את שיעור הנזק, והוא עניין להערכתו של בית המשפט (רע"פ 2976/01 **אסף נ' מדינת ישראל** פ"ד נו (3), 418). שיעור הפיצוי אינו צריך להיות מושפע מיכולתו הכלכלית של הנאשם לשלמו (ע"פ 2661/12 **פלוני נ' מדינת ישראל** (19.11.12)).

סוף דבר, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

- א. 26 חודשי מאסר לריצוי בפועל. מתקופה זו ינוכו ימי מעצרו מיום 09.04.16 עד יום 09.05.16.
- ב. 24 חודשי מאסר על תנאי, אולם הנאשם לא יישא עונש זה אלא אם יעבור תוך שנתיים מתום ריצוי מאסרו עבירות אלימות מסוג פשע לפי פרק י' לחוק, סימנים א' ו-ד'.
- ג. 8 חודשי מאסר על תנאי, אולם הנאשם לא יישא עונש זה אלא אם יעבור תוך שנתיים מתום ריצוי מאסרו עבירות אלימות מסוג עוון.
- ד. קנס בסך 1000 ₪ או 10 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם עד ולא יאוחר מיום 01.10.17.
- ה. פיצוי למתלונן בסך 50,000 ₪. הפיצוי ישולם עד ולא יאוחר מיום 01.12.17.

שימת לב רשויות שב"ס כי שירות המבחן מבקש לבוא בדברים עם הממונים בשב"ס במטרה לשלב את הנאשם ולשבצו במסגרת כליאה המותאמת לקשייו ולצרכיו הנפשיים והגופניים.

העתק גזר הדין יועבר לשירות המבחן.

ניתן היום, כ"ב אב תשע"ז, 14 אוגוסט 2017, במעמד הצדדים.

עמוד 7

